

HE laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 170/2022 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
30.9.2022

Liikenne- ja viestintäministeriö, verkko-osasto

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

HE 170/2022 vp: PRS-palveluun liittyvän kansallisen lainsäädännön uudistaminen ja tietoyhteiskuntamaksun korottaminen

- Tavoitteena on tehdä vaadittavat lainsäädäntömuutokset, jotta EU:n omistaman Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmän julkisesti säännelty satelliittipalvelu (PRS-palvelu) on mahdollista ottaa Suomessa kansallisesti käyttöön vuoden 2025 aikana.
- PRS-palvelu tuottaa julkishallinnolle ja yhteiskunnan kriittisille infrastruktuuritoimijoille häiriötä, häirintää ja harhautusta kestävän, luotettavan signaalin, millä varmistetaan yhteiskunnan elintärkeiden, aika- ja paikkatiedosta riippuvien toimintojen häiriötön jatkuminen kaikissa olosuhteissa, myös kriisitilanteissa.
- Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 24.11.2020, että Suomi ottaa kansallisesti käyttöönsä PRS-palvelun.
- Lisäksi esitetään PRS-hankkeeseen liittymättömänä ehdotuksena *tietoyhteiskuntamaksun korottamista* Liikenne- ja viestintävirastolle sijaintitietopalvelusta aiheutuvien vuosittaisten toiminta- ja ylläpitokustannusten (n. 400 000 euroa) kattamiseksi.

PRS-palvelu

- Säännökset PRS-palvelun vastuuviranomaisesta (Liikenne- ja viestintävirasto) ja sen tehtävistä, palvelun tarjoamisesta ja käyttämisestä sekä palveluun liittyvän teknologian valmistuksesta ja vientivalvonnasta.
- Suomen Erillisverkot Oy:lle toimisi PRS-palvelun tarjoajana.
    - Sitä koskisivat muun muassa julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvät rikosoikeudellinen virkavastuu sekä vahingonkorvausvastuu.
    - Sen olisi toiminnassaan erotettava PRS-palvelu taloudellisesti ja toiminnallisesti muusta toiminnastaan eikä sillä ei olisi oikeutta tehdä PRS-palvelun tarjoamisella liiketaloudellista voittoa.
    - Yhtiö voisi käyttää tehtävässään alihankkijaa.
- Puolustusvoimat voisi tarjota PRS-palvelua maanpuolustuksen tarpeisiin.
- Liikenne- ja viestintäviraston PRS-palveluun liittyvää tarkastusoikeutta laajennettaisiin PRS-palvelun käyttäjä- ja valmistajayrityksen lisäksi myös Erillisverkkoihin, sen mahdolliseen alihankkijaan ja kaikkiin PRS-käyttäjiin sekä Puolustusvoimiin, silloin kun se tarjoaa PRS-palvelua maanpuolustuksen tarpeisiin.
- Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia muutettaisiin siten, että jatkossa viraston Kyberturvallisuuskeskus vastaisi osaltaan julkisesti säännellyn palvelun järjestämisestä.

Tietoyhteiskuntamaksu

- Ehdotetaan myös tietoyhteiskuntamaksun korottamista Liikenne- ja viestintävirastolle sijaintitietopalvelusta aiheutuvien vuosittaisten toiminta- ja ylläpitokustannusten kattamiseksi.
- Maksua korotettaisiin 0,015 prosenttiyksikköä 1.1.2023 alkaen, jolloin tietoyhteiskuntamaksu olisi 0,135 prosenttia tietoyhteiskuntamaksun alaisen teleyrityksen Suomessa harjoittamasta teletoiminnan liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävältä tilikaudelta.
- Tietoyhteiskuntamaksujen tuotto on noin 4 milj. euroa vuodessa ja korotus nostaisi tuoton noin 4,4 milj. euroon vuodesta 2023 alkaen, mikäli teleyritysten liikevaihdon kasvu pysyy nykyisen kaltaisena.

Valmistelu

- Valmistelussa on kuultu kahdenvälisin keskusteluin VM:tä, SM:tä hallinnonaloineen sekä PLM:tä ja Puolustusvoimia. Lisäksi on kuultu Suomen Erillisverkot Oy:tä sekä tämän omistajaohjauksesta vastaavaa VNK:n omistajaohjausyksikköä.
- Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot sidosryhmiltä. Lausuntopyyntöön vastasi 24 tahoa.
- PRS-palvelun osalta yleisesti ottaen hanketta kannatettiin. Kiinnitettiin huomiota PRS-sääntelykokonaisuuteen, ja sen osalta kehotettiin selventämään eri säädöstasojen ja –instrumenttien suhde toisiinsa. Suomen Erillisverkot Oy:tä koskevaa sääntelyä pääasiassa kannatettiin, erityisesti ns. erottamisvaatimusta ja tuottokieltoa. Tietosuojaa ja julkisen hallintotehtävän siirtämistä koskevia säätämisjärjestysperusteluita kehotettiin täydentämään, samoin kuin rahoitusmallin, taloudellisten vaikutusten sekä valtiontalousvaikutusten arviointia ja kuvausta.
- Lausuntopalautteen johdosta on erityisesti kiinnitetty huomiota PRS-sääntelykokonaisuuteen. Esityksen perusteluja on täydennetty ja selkeytetty säätämisjärjestyksen osalta. Todetaan, että PRS-toimintaan ei liity henkilötietojen käsittelyä, eikä PRS-palvelun avulla teknisesti saatavissa olevaa käyttäjän sijaintitietoa tallenneta tai muutoin käsitellä. Myös esityksen arvioita ja perusteluita valtiontaloudellisista vaikutuksista sekä viranomaisvaikutuksista on täydennetty.
- Liikenne- ja viestintäviraston muihin viranomaisiin ja yksityisiin yrityksiin kohdistuvaa tarkastusoikeutta on lausuntopalautteen perusteella tarkennettu siten, että tarkastus olisi pyrittävä toteuttamaan ensisijaisesti tietopyynnöllä ja vasta viimesijaisena keinona tarkastettavan kohteen tilat ja asiakirjat tarkastamalla.
- Tietoyhteiskuntamaksun osalta lausunnonantajat pitivät sijaintitietopalvelua tärkeänä, vaikkakin kahta rinnakkaista järjestelmää kyseenalaistettiin. Sijaintitietopalvelun rahoittamista tietoyhteiskuntamaksun korottamisella sekä kannatettiin että vastustettiin. Lausuntopalautteen johdosta on korjattu tietoyhteiskuntamaksun vuosittainen arvioitu tuottokertymä ja täydennetty säätämisjärjestysperusteluita sekä vaikutuksia valtion talousarvioon.

Taloudelliset vaikutukset

- Kysymyksessä ns. budjettilaki.
- Ehdotuksessa vuoden 2023 talousarvioksi on *Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille 31.01.02* esitetty investointeihin 7 120 000 euroa ja viranomaistehtäviin 440 000 euroa.
- Julkisen talouden suunnitelmassa on lisäksi varattu investointikulujen kattamiseen vuodelle 2024 2 200 000 euroa. Lisäksi Suomen Erillisverkot Oy:n operointikustannuksiin on osoitettu vuodelle 2024 lisäyksenä 950 000 euroa, vuodelle 2025 2 530 000 euroa ja vuodelle 2026 1 930 000 euroa.
- Tuotantovaiheen kustannusten kattamisperiaatteena olisi *käyttäjä maksaa -periaate*. Käyttömaksuja subventoitaisiin siten, että käyttömaksuhinnoittelu olisi omakustannehintaa alempi. *Subventio-osuus* katettaisiin *momentille 31.01.02* vuosittain osoitettavalla määrärahalla.
- Vuoden 2023 TEA:ssa tietoyhteiskuntamaksutulot tuloutettaisiin *momentille 11.19.04 Eräät viestinnän maksut* ja Liikenne- ja viestintäviraston toiminnan rahoittamiseen osoitettaisiin *momentille 31.01.02* sijaintitietopalvelun toiminta- ja ylläpitokuluihin 400 000 euron määräraha.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ